

**Azərbaycan Respublikası
Dövlət Gömrük Komitəsi**

Azərbaycan Respublikası Xarici Ticarətinin Gömrük Statistikası

**Hesabat dövrü:
01.01.2019 – 31.12.2019**

1) Xarici ticarətin gömrük statistikasının əsas göstəriciləri

Göstəricilər	Min ABŞ dolları ilə	Milyon ABŞ dolları ilə	İxrac və idxalın xüsusi çəkisi, faizlə
Xarici ticarət dövriyyəsi	33 302 818.24	33 302.82	100.00
o cümlədən:			
İxrac	19 635 580.41	19 635.58	58.96
İdxal	13 667 237.83	13 667.24	41.04
Xarici ticarət saldosu	5 968 342.58	5 968.34	-

2) Büdcə daxilölmaları haqqında məlumat

Gömrük ödənişləri	Məbləğ (min AZN)
Gömrük rüsumları üzrə	1 109 478.47
ƏDV üzrə	3 004 082.15
Aksizlər üzrə	249 632.58
Yol vergisi üzrə	45 431.64
Cəmi	4 408 624.84

3) Xarici ticarət iştirakçıları haqqında məlumat

Göstəricilər	Miqdarı (ədəd)
Xarici ölkələrin sayı	195
XİF iştirakçılarının sayı <i>o cümlədən:</i>	44 554
- Fiziki şəxslər üzrə <i>(kommersiya məqsədilə keçirilən mallar üzrə)</i>	35 666
- Hüquqi şəxslər üzrə <i>o cümlədən:</i>	8 888
- dövlət sektoru	293
- özəl sektor	8 595

4) Ticarət əməliyyatlarının həcmi – 33 302 818.24 min ABŞ dolları

o cümlədən:

4.1. İdxal əməliyyatları üzrə 13 667 237.83 min ABŞ dolları

İdxal olunan malların çeşidlərinin sayı – 7 503 ədəd

Göstəricilər	Məbləğ (min ABŞ dolları)	Əlavələr
Dövlət sektoru	4 132 500.67	
Özəl sektor	8 473 685.61	
Fiziki şəxslər	1 061 051.55	
MDB ölkələri	3 432 543.30	
Aİ ölkələri	2 430 718.99	Əlavə 4
Digər ölkələr	7 803 975.54	
İdxal əməliyyatlarının həcmninin:		
- yüksək həddi	1 425 910.46 (aprel)	Əlavə 1
- aşağı həddi	929 344.33 (noyabr)	
- orta aylıq artımı (+, -)	23 656.65	
Humanitar yük, təmənnasız kömək və texniki yardım	30 261.01	

4.2. İxrac əməliyyatları üzrə - 19 635 580.41 * min ABŞ dolları

İxrac olunan malların çeşidlərinin sayı - 3 124 ədəd

Göstəricilər	Məbləğ (min ABŞ dolları)	Əlavələr
Dövlət sektoru	11 978 758.70	
Özəl sektor	7 597 262.26	
Fiziki şəxslər	59 559.45	
MDB ölkələri	1 178 437.28	
Aİ ölkələri	10 499 240.90	Əlavə 4
Digər ölkələr	7 957 902.23	
İxrac əməliyyatlarının həcmi:		
- yüksək həddi	2 605 399.27 (aprel)	Əlavə 1
- aşağı həddi	1 252 166.77 (avqust)	
- orta aylıq artımı (+, -)	4 804.39	
Qeyri-neft sektoru (2709-2715 mal mövqeləri istisna olmaqla) üzrə ixracın həcmi	1 954 363.36	
Humanitar yük, təmənnəsiz kömək və texniki yardım	966.74	

* - hesabat dövründə gömrük orqanlarında rəsmiləşdirilməsi başa çatdırılmış ixrac olunan xam neft və təbii qazın dəyərinə dair məlumatlar nəzərə alınmışdır

4.3. Avtomobillərin idxalı haqqında məlumat

Malın adı	Miqdarı (ədəd)
Cəmi idxal olunmuşdur <i>o cümlədən:</i>	47 710
Sürücü daxil olmaqla 10 nəfər və ya daha çox adam daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş motorlu nəqliyyat vasitələri	547
Əsasən adamların daşınması üçün nəzərdə tutulmuş minik avtomobilləri və digər motorlu nəqliyyat vasitələri	43 156
Yük daşımaq üçün motorlu nəqliyyat vasitələri	3 780
Xüsusi təyinatlı motorlu nəqliyyat vasitələri	227

5) Sövdələşmə xarakterləri üzrə malların keçirilməsi

Sövdələşmə xarakterinin kodu və adı	İxrac		İdxal	
	dəyəri (min ABŞ doll.)	ixraca nisbətən %-lə	dəyəri (min ABŞ doll.)	idxala nisbətən %-lə
01 – Milli valyuta ilə hesablaşma	46 673.24	0.24	6 948.96	0.05
Sərbəst dönərli valyuta (SDV) ilə hesablaşmalar, o cümlədən:	13 373 271.32	68.11	9 830 797.54	71.93
21 – SDV ilə hesablaşma (dövlət krediti və dövlət kreditinin ödənişindən başqa)	13 373 271.32	68.11	9 815 958.15	71.82
23 - Dövlət krediti üzrə malların keçirilməsi	0.00	0.00	14 828.34	0.11
26 - Dövlət kreditinin ödənilməsi hesabına malların keçirilməsi	0.00	0.00	11.05	0.00
Klirinq üzrə hesablaşma	0.00	0.00	120.88	0.00
31 - Klirinq valyutası hesablaşmaları ilə malların keçirilməsi (dövlət krediti və dövlət kreditinin ödənilməsindən başqa)	0.00	0.00	78.26	0.00
36 - Dövlət kreditin ödənişi hesabına malların keçirilməsi	0.00	0.00	42.62	0.00
Qapalı valyuta ilə hesablaşmalar, o cümlədən:	13 997.25	0.07	786 591.87	5.75
41 – Qapalı valyuta ilə hesablaşma (dövlət krediti və dövlət kreditinin ödənişindən başqa)	13 997.25	0.07	786 443.47	5.75
43 – Dövlət krediti üzrə malların keçirilməsi	0.00	0.00	148.40	0.00
Müəssisə və obyektlərin tikintisi haqqında saziş-öhdəlik hesabına malların keçirilməsi	1 936 871.46	9.86	59.75	0.00
72 - MDB ölkələri öhdəliyi hesabına malların keçirilməsi	0.00	0.00	12.64	0.00
78 - Kompensasiyalı öhdəliklər hesabına SDV ilə hesablaşmalar əsasında malların keçirilməsi	1 936 871.46	9.86	47.11	0.00
80 – Digərləri	4 264 767.14	21.72	3 042 718.83	22.27
Cəmi	19 635 580.41	100.00	13 667 237.83	100.00

6) Daşınan yüklər haqqında məlumat

İstiqamət və nəqliyyatın növü	Miqdarı (ton)	Əlavələr
- İxrac <i>o cümlədən:</i>	44 464 991.09	Əlavə 6
dəniz nəqliyyatı	336 247.26	
dəmir yolu nəqliyyatı	2 317 161.07	
avtomobil nəqliyyatı	1 381 446.83	
hava nəqliyyatı	68 834.83	
poçt göndərişi	0.12	
stasionar nəqliyyat vasitələri	40 361 218.88	
özü hərəkət edən vasitələr	82.10	
- İdxal <i>o cümlədən:</i>	9 978 334.78	
dəniz nəqliyyatı	1 210 469.73	
dəmir yolu nəqliyyatı	5 246 472.80	
avtomobil nəqliyyatı	2 401 075.23	
hava nəqliyyatı	14 315.19	
poçt göndərişi	2.77	
stasionar nəqliyyat vasitələri	1 030 540.46	
özü hərəkət edən vasitələr	75 458.60	
Cəmi	54 443 325.87	

7) Gömrük hüquqpozmalarına qarşı mübarizə haqqında məlumat

Aşkar edilmiş cinayət xarakterli faktlar – 866

o cümlədən:

Qaçqınçılıq faktı	562
Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və ya onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar faktlar	393
narkotik vasitələrin miqdarı (qram)	1 902 220.05
psixotrop maddələrin miqdarı (qram)	74 362.0315
prekursorların miqdarı (qram)	12 045.986
Gömrük ödənişlərinin ödənilməsindən yayınma	11
Aksiz markası ilə markalanmalı olan malları belə marka olmadan idxal etmə	28
Digər cinayət xarakterli faktlar	190
Bu əməllərin törədən şəxslərin sayı	992

7.2. Aşkar edilmiş inzibati xəta faktları – 12 577

o cümlədən:

Kənar keçirmə	1
Gizli keçirmə	418
Bəyan etməmə	332
Malların, nəqliyyat vasitələrinin və onlara aid sənədlərin çatdırılmaması	7 255
Geri aparmama (gətirməmə)	1 546
Gömrük ödənişlərindən yayınma	80
Aksiz markasız idxal	2

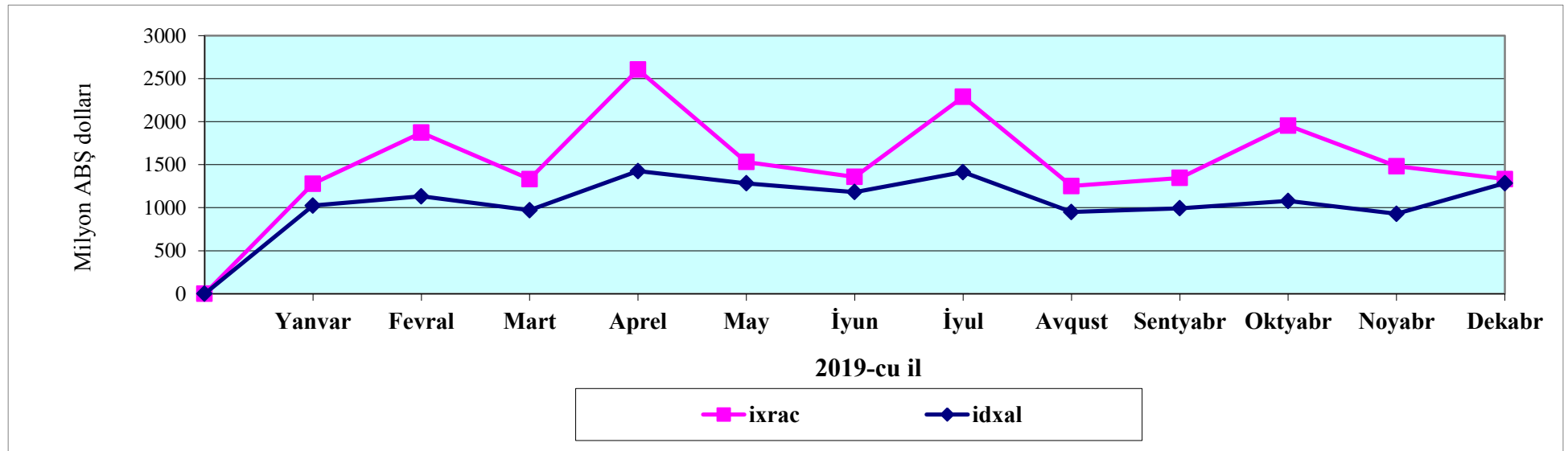
8) Vətəndaşlara göstərilən elektron xidmətlər haqqında məlumat

Xidmətin adı	Müraciətlərin sayı (ədəd)
Fiziki şəxslər tərəfindən Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhəddindən keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin bəyan edilməsi üzrə elektron sadələşdirilmiş bəyannamənin qəbulu	1 669 312
Xarici ticarət iştirakçılarının həyata keçirdikləri idxal-ixrac əməliyyatları barədə statistik məlumatların verilməsi	119 769
e - Gömrük Ekspertizası	1 237
e-GÖÖEN (Gömrük ödənişlərinin ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsinin alınması)	48 856
Gömrük əməliyyatları və ya gömrük prosedurları ilə bağlı ödəniləcək gömrük ödənişlərinin həyata keçirilməsi	2 222 494
Vətəndaşlardan Dövlət Gömrük Komitəsinə daxil olan sorğu və məktublارın icrasının müraciət edənlər tərəfindən onlayn izlənməsi	1 756
Gömrük rəsmiləşdirilməsi başa çatmış elektron gömrük bəyannamələri	482 053
Cəmi	4 545 477

İxrac və idxal əməliyyatlarının dinamikası

(min ABŞ dolları)

	Yanvar	Fevral	Mart	Aprel	May	İyun	İyul	Avqust	Sentyabr	Oktyabr	Noyabr	Dekabr	Cəmi
İxrac	1 279 406.90	1 872 332.82	1 332 523.42	2 605 399.27	1 531 175.50	1 358 562.44	2 288 202.78	1 252 166.77	1 346 334.31	1 955 254.84	1 481 966.12	1 332 255.24	19 635 580.41
İdxal	1 024 976.43	1 132 654.51	970 233.44	1 425 910.46	1 283 923.57	1 180 834.63	1 412 727.05	950 256.33	993 432.77	1 077 744.77	929 344.33	1 285 199.53	13 667 237.83
Saldo	254 430.47	739 678.31	362 289.99	1 179 488.81	247 251.92	177 727.81	875 475.73	301 910.44	352 901.53	877 510.07	552 621.79	47 055.71	5 968 342.58
Dövriyyə	2 304 383.33	3 004 987.33	2 302 756.86	4 031 309.72	2 815 099.07	2 539 397.07	3 700 929.83	2 202 423.10	2 339 767.08	3 032 999.62	2 411 310.45	2 617 454.77	33 302 818.24
İxracın aylıq artımı	-	592 925.92	-539 809.40	1 272 875.84	-1 074 223.77	-172 613.06	929 640.33	-1 036 036.01	94 167.54	608 920.54	-473 288.72	-149 710.88	-
İdxalın aylıq artımı	-	107 678.08	-162 421.08	455 677.02	-141 986.88	-103 088.94	231 892.42	-462 470.72	43 176.45	84 312.00	-148 400.44	355 855.20	-

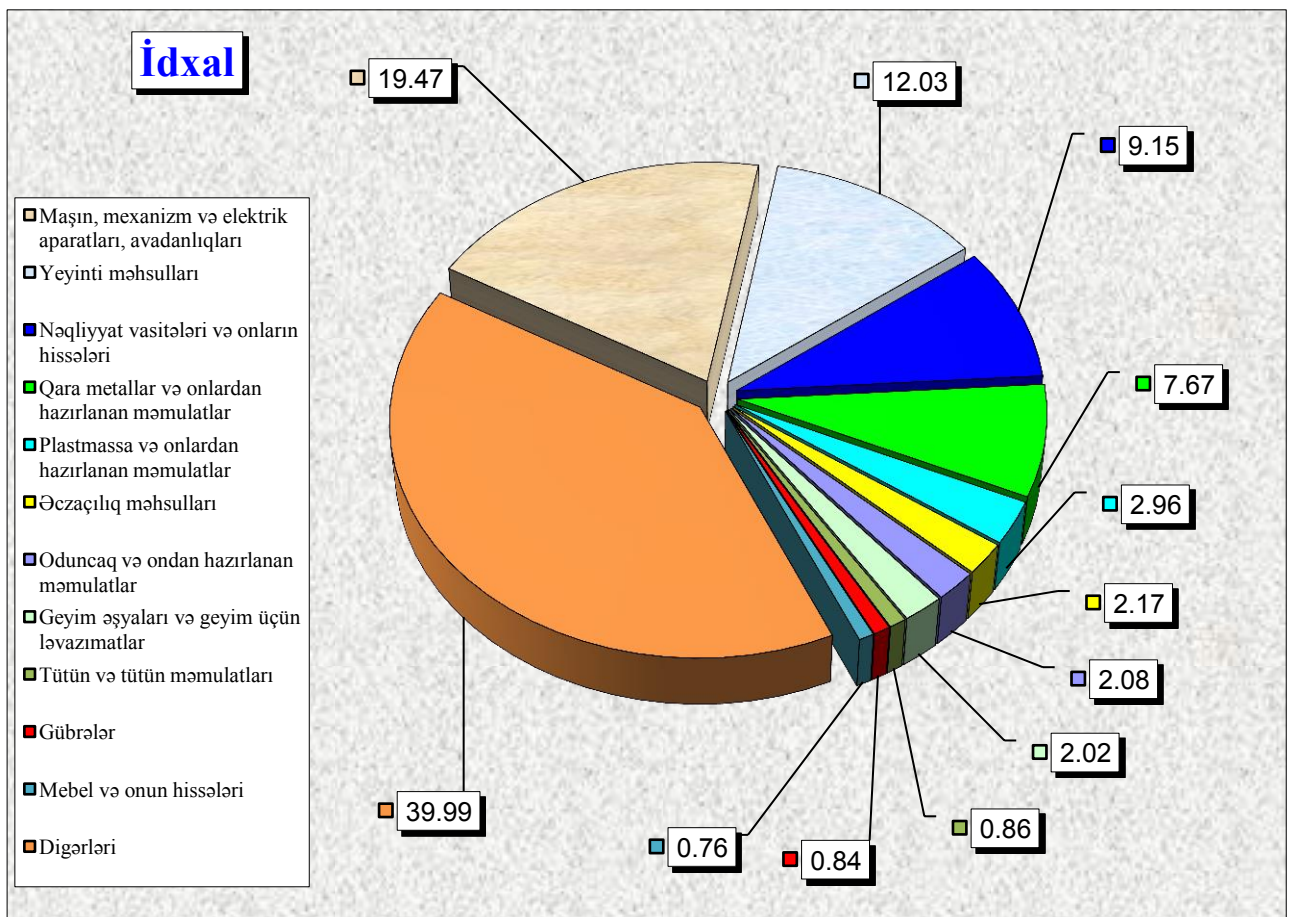
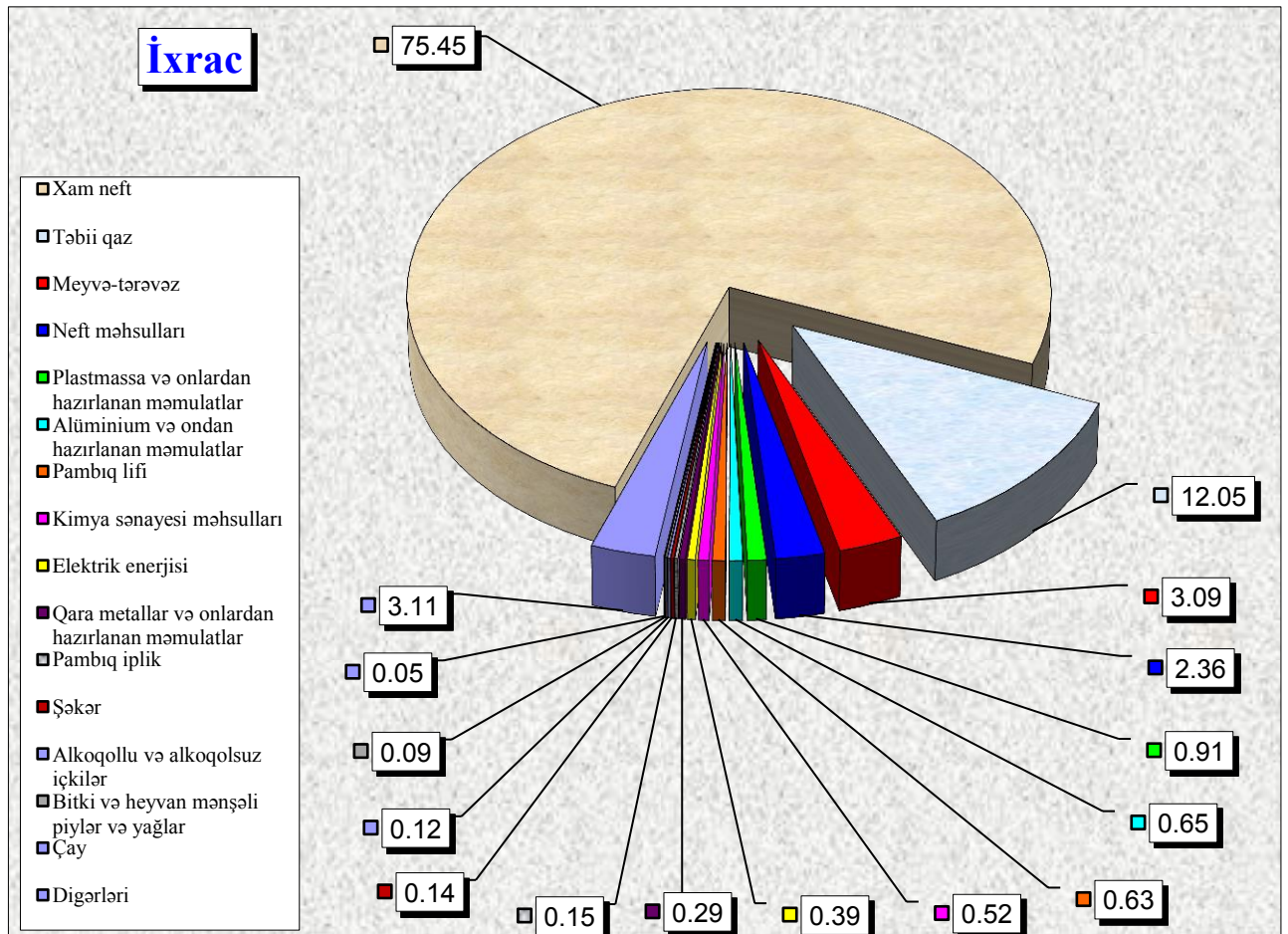
İxracda əsas mallar

№	Malın adı	Miqdar	Statistik dəyər (min ABŞ dolları)	Ümumi ixraca nisbətən, %-lə
	İxrac - cəmi	-	19 635 580.41	100.00
1	Xam neft və bitumlu minerallardan alınan xam neft məhsulları, ton	30 837 085.07	14 814 132.71	75.45
2	Neft məhsulları (2710 mal kodu üzrə), ton	979 717.81	462 789.87	2.36
3	Təbii qaz, min kub metr	12 537 405.17	2 366 833.70	12.05
4	Elektrik enerjisi, min kVt/saat	1 770 642.37	76 828.19	0.39
5	Meyvə-tərəvəz, ton	628 509.58	605 815.86	3.09
	ondan:			
5.1	Tomat, ton	174 548.16	189 292.29	0.96
5.2	Məşə fındığı, ton	22 639.47	125 621.27	0.64
5.3	Alma, ton	96 892.04	40 086.15	0.20
5.4	Xurma, ton	146 075.90	104 659.84	0.53
6	Çay, ton	1 505.94	9 510.33	0.05
7	Bitki və heyvan mənşəli piylər və yağlar, ton	18 108.94	18 451.02	0.09
8	Şəkər, ton	62 068.38	26 880.13	0.14
9	Alkoqollu və alkoqolsuz içkilər və sirkə, min ABŞ dolları	-	23 705.85	0.12
10	Kimya sənayesi məhsulları, ton	536 901.95	102 876.38	0.52
11	Plastmassa və onlardan hazırlanan məmulatlar, ton	246 442.22	179 401.97	0.91
12	Pambıq lifi, ton	89 720.21	123 976.65	0.63
13	Pambıq iplik, ton	12 803.35	30 155.12	0.15
14	Qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, ton	95 090.13	57 576.00	0.29
15	Alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar, ton	64 674.21	128 049.07	0.65
16	Digərləri	-	608 597.58	3.11

İdxalda əsas mallar

№	Malın adı	Miqdar	Statistik dəyər (min ABŞ dolları)	Ümumi idxala nisbətən, %-lə
	İdxal - cəmi	-	13 667 237.83	100.00
1	Yeyinti məhsulları, min ABŞ dolları	-	1 644 360.26	12.03
	ondan:			
1.1	Ət, ton	51 546.78	79 448.10	0.58
1.2	Süd, ton	9 022.73	14 374.42	0.11
1.3	Kərə yağı və süddən hazırlanmış digər yağlar, ton	14 032.27	71 576.60	0.52
1.4	Meyvə-tərəvəz, ton	345 741.45	194 390.63	1.42
1.5	Çay, ton	14 095.90	55 048.98	0.40
1.6	Buğda, ton	1 584 998.20	340 533.08	2.49
1.7	Düyü, ton	48 654.61	38 746.51	0.28
1.8	Bitki və heyvan mənşəli piylər və yağlar, ton	167 611.94	141 237.59	1.03
2	Tütün və tütün məmulatları, min ABŞ dolları	-	117 128.80	0.86
3	Əczaçılıq məhsulları, ton	16 526.65	296 531.79	2.17
4	Gübrələr, ton	335 958.17	114 308.13	0.84
5	Plastmassa və onlardan hazırlanan məmulatlar, ton	226 461.65	403 970.53	2.96
6	Oduncaq və ondan hazırlanan məmulatlar, min ABŞ dolları	-	284 811.43	2.08
7	Geyim əşyaları və geyim üçün ləvazimatlar, min ABŞ dolları	-	276 698.42	2.02
8	Qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, ton	892 763.88	1 048 019.79	7.67
9	Maşın, mexanizm, elektrik aparatları, avadanlıqlar və onların hissələri, min ABŞ dolları	-	2 661 228.15	19.47
10	Nəqliyyat vasitələri və onların hissələri, min ABŞ dolları	-	1 250 842.56	9.15
11	Mebel və onun hissələri, min ABŞ dolları	-	103 990.89	0.76
12	Digərləri	-	5 465 347.08	39.99

İdxal və ixrac əməliyyatlarında əsas mallar (faizlə xüsusi çəkisi)

Ölkələr üzrə ixrac və idxal

Ölkələrin adı	İxrac		İdxal	
	Min ABŞ dolları ilə	Ümumi ixraca nisbətən %-lə	Min ABŞ dolları ilə	Ümumi idxala nisbətən %-lə
A	1	2	3	4
Cəmi	19 635 580.41	100.00	13 667 237.83	100.00
o cümlədən:				
MDB ölkələri üzrə cəmi	1 178 437.28	6.00	3 432 543.30	25.12
Belarus	21 103.90	0.11	206 156.62	1.51
Qazaxıstan	24 022.63	0.12	205 579.14	1.50
Qırğızıstan	2 743.67	0.01	3 047.58	0.02
Moldova	3 100.75	0.02	4 779.61	0.03
Özbəkistan	28 870.51	0.15	53 092.35	0.39
Rusiya	731 826.20	3.73	2 290 219.80	16.76
Tacikistan	3 150.49	0.02	10.32	0.00
Türkmənistan	23 066.50	0.12	202 585.61	1.48
Ukrayna	340 552.64	1.73	467 072.27	3.42
Avropa İttifaqı ölkələri üzrə cəmi	10 499 240.90	53.47	2 430 718.99	17.79
Almaniya	931 783.43	4.75	710 367.98	5.20
Avstriya	185 734.93	0.95	82 377.29	0.60
Belçika	6 535.51	0.03	70 972.76	0.52
Bolqarıstan	79 696.68	0.41	14 195.90	0.10
Böyük Britaniya	471 947.78	2.40	232 631.41	1.70
Çexiya	647 451.22	3.30	55 656.36	0.41
Danimarka	999.19	0.01	35 187.82	0.26
Estoniya	2 594.70	0.01	2 141.36	0.02
Finlandiya	398.00	0.00	54 524.40	0.40

A	1	2	3	4
Fransa	536 639.27	2.73	250 727.29	1.83
Xorvatiya	436 550.43	2.22	2 657.71	0.02
İrlandiya	39.86	0.00	15 493.20	0.11
İspaniya	704 459.85	3.59	67 411.71	0.49
İsveç	467.71	0.00	32 466.39	0.24
İtaliya	5 638 641.82	28.72	369 897.21	2.71
Kipr	13 362.92	0.07	1 868.45	0.01
Latviya	855.41	0.00	11 802.00	0.09
Litva	2 125.29	0.01	19 512.84	0.14
Lüksemburq	17 608.41	0.09	5 327.70	0.04
Macarıstan	670.29	0.00	35 027.17	0.26
Malta	12 492.99	0.06	159.39	0.00
Niderland	68 000.36	0.35	137 245.95	1.00
Polşa	3 875.53	0.02	91 628.29	0.67
Portuqaliya	353 914.91	1.80	14 529.25	0.11
Rumıniya	139 189.50	0.71	57 449.33	0.42
Slovakiya	420.93	0.00	28 434.54	0.21
Sloveniya	26.02	0.00	17 122.68	0.13
Yunanıstan	242 757.95	1.24	13 902.61	0.10
Dıgər ölkələr üzrə cəmi	7 957 902.23	40.53	7 803 975.54	57.10
Aland adaları	0.00	0.00	6.43	0.00
Albaniya	0.00	0.00	863.53	0.01
Amerika Birləşmiş Ştatları	24 126.59	0.12	767 758.31	5.62
Amerika Samoası	0.00	0.00	29.54	0.00
Anqilya (Britaniya)	0.00	0.00	23.03	0.00
Anqola	22.30	0.00	0.50	0.00
Antiqua və Barbuda	0.00	0.00	40.00	0.00
Argentina	41.07	0.00	21 153.33	0.15
Aruba	69.72	0.00	0.00	0.00
Avstraliya	40 087.91	0.20	295 577.24	2.16
Baham adaları	0.00	0.00	0.00	0.00

A	1	2	3	4
Banqladeş	254.34	0.00	13 256.58	0.10
Barbados	0.00	0.00	25.22	0.00
Beliz	0.00	0.00	332.78	0.00
Bermud adaları	16.16	0.00	0.00	0.00
Bəhreyn	205.12	0.00	800.09	0.01
Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri	19 141.11	0.10	46 929.39	0.34
Tanzaniya	0.00	0.00	640.80	0.00
Boliviya	0.00	0.00	12.84	0.00
Bosniya və Herseqovina	16.66	0.00	746.90	0.01
Braziliya	5 509.72	0.03	110 340.49	0.81
Bruney-Darüssalam	26.06	0.00	1.27	0.00
Burkina-Faso	0.00	0.00	3.64	0.00
Burundi	0.00	0.00	1.57	0.00
Butan	0.00	0.00	20.17	0.00
Cəbəli-Tariq	45 927.30	0.23	0.00	0.00
Cənubi Afrika Respublikası	19.26	0.00	5 756.79	0.04
Cibuti	3.75	0.00	0.00	0.00
Çili	0.00	0.00	4 412.33	0.03
Çin	752 162.63	3.83	1 432 031.37	10.48
Çinin xüs. inz. r-nu Honkonq	4 801.73	0.02	861.86	0.01
Çinin xüs. inz. r-nu Aomin (Makao)	0.00	0.00	0.08	0.00
Dominika	0.00	0.00	2.92	0.00
Dominikan Respublikası	0.00	0.00	81.47	0.00
Ekvador	1.08	0.00	33 310.40	0.24
Ekvatorial Qvineya	0.76	0.00	0.00	0.00
Eritreya	0.00	0.00	0.10	0.00
Əfqanıstan	82 698.37	0.42	59.19	0.00
Əlcəzair	347.67	0.00	1 724.57	0.01
Farer adaları	0.00	0.00	170.52	0.00
Filippinlər	4.89	0.00	3 397.57	0.02
Fransa Polineziyası	0.00	0.00	0.39	0.00

A	1	2	3	4
Gürcüstan	586 904.09	2.99	72 122.95	0.53
Haiti	0.00	0.00	0.96	0.00
Həbəşistan	0.97	0.00	207.83	0.00
Hindistan	955 865.62	4.87	136 654.71	1.00
Honduras	0.00	0.00	23.01	0.00
İndoneziya	366.18	0.00	55 459.00	0.41
İordaniya	20.02	0.00	6 407.67	0.05
İraq	13 600.53	0.07	1 128.42	0.01
İran İslam Respublikası	41 130.68	0.21	452 701.67	3.31
İslandiya	18.70	0.00	4 169.18	0.03
İsrail	1 331 616.19	6.78	43 686.27	0.32
İsveçrə	179 090.07	0.91	1 223 277.49	8.95
Fələstin	0.00	0.00	438.19	0.00
Kabo-Verde	0.00	0.00	0.16	0.00
Kamboca	0.00	0.00	3 684.19	0.03
Kamerun	43.88	0.00	34.86	0.00
Kanada	138 215.79	0.70	398 161.46	2.91
Kayman adaları	20.79	0.00	0.00	0.00
Şimali Makedoniya Respublikası	156.74	0.00	574.09	0.00
Keniya	1.20	0.00	1 041.29	0.01
Kolumbiya	96.55	0.00	850.54	0.01
Konqo (Brazzavil)	4.06	0.00	0.00	0.00
Konqo (Kinşasa)	60.10	0.00	1.31	0.00
Koreya (KXDR)	0.00	0.00	412.59	0.00
Koreya Respublikası	137.88	0.00	159 333.96	1.17
Kosta-Rika	0.00	0.00	2 348.05	0.02
Kot-divuar	0.00	0.00	101.74	0.00
Kuba	12.12	0.00	102.93	0.00
Kurasao	0.00	0.00	27.86	0.00
Küveyt	236.45	0.00	3 255.72	0.02
Qabon	15.77	0.00	4.07	0.00

A	1	2	3	4
Qambiya	0.00	0.00	0.10	0.00
Qana	26.30	0.00	38.88	0.00
Qayana	3.71	0.00	0.00	0.00
Qəmər adaları	0.00	0.00	1.02	0.00
Qətər	1 330.43	0.01	701.72	0.01
Qrenada	0.00	0.00	1.26	0.00
Qrenlandiya	0.00	0.00	79.24	0.00
Quam (ABŞ)	0.00	0.00	2.05	0.00
Qvatemala	0.00	0.00	138.50	0.00
Qvineya	0.88	0.00	0.00	0.00
Qvineya-Bissau	0.00	0.00	5.16	0.00
Laos (LXDR)	0.00	0.00	198.83	0.00
Lesoto	0.00	0.00	3.70	0.00
Lixtenşteyn	0.00	0.00	86.98	0.00
Livan	32.18	0.00	908.80	0.01
Liviya	43 806.73	0.22	0.00	0.00
Madaqaskar	0.00	0.00	331.08	0.00
Malavi	0.00	0.00	271.03	0.00
Malayziya	596.80	0.00	61 853.88	0.45
Maldiv adaları	0.00	0.00	6.39	0.00
Martinika	0.00	0.00	0.38	0.00
Mavriki	0.00	0.00	227.29	0.00
Mavritaniya	0.00	0.00	8.87	0.00
Meksika	118.14	0.00	52 376.45	0.38
Men adası	143.97	0.00	2.88	0.00
Mərakeş	1.57	0.00	5 098.21	0.04
Misir	41 831.33	0.21	11 521.06	0.08
Monako	9.16	0.00	108.88	0.00
Monqolustan	44.86	0.00	76.37	0.00
Monteneqro	228.82	0.00	246.77	0.00
Mozambik	17.66	0.00	0.49	0.00

A	1	2	3	4
Myanma	36.25	0.00	2 330.57	0.02
Namibiya	5.89	0.00	25.41	0.00
Nepal	0.00	0.00	84.50	0.00
Niger	2 906.64	0.01	26.79	0.00
Nigeriya	320.26	0.00	301.27	0.00
Nikaraqua	0.00	0.00	8.95	0.00
Niue (Yeni Zelanda)	0.00	0.00	12.88	0.00
Normand adaları	0.00	0.00	1.15	0.00
Norveç	3 594.57	0.02	100 390.15	0.73
Oman	239.34	0.00	366.12	0.00
Pakistan	311.99	0.00	14 480.86	0.11
Panama	0.00	0.00	10.10	0.00
Paraqvay	0.00	0.00	97.93	0.00
Peru	10.18	0.00	2 179.25	0.02
Puerto-Riko (ABŞ)	0.56	0.00	765.42	0.01
Ruanda	0.00	0.00	31.25	0.00
Salvador	0.00	0.00	7.75	0.00
Samoa	0.00	0.00	0.06	0.00
San-Marino	0.00	0.00	464.65	0.00
Seneqal	18.03	0.00	65.57	0.00
Serbiya	408.95	0.00	8 114.49	0.06
Səudiyyə Ərəbistanı	1 803.41	0.01	11 954.84	0.09
Sinqapur	1 022.01	0.01	23 249.88	0.17
Sen-Marten (Niderland)	0.00	0.00	0.34	0.00
Solomon adaları	0.00	0.00	1.28	0.00
Somali	0.00	0.00	0.08	0.00
Sudan	4.40	0.00	31.53	0.00
Surinam	0.00	0.00	4.63	0.00
Suriya Ərəb Respublikası	0.00	0.00	193.43	0.00
Svazilend	0.00	0.00	2.58	0.00
Syerra-Leone	0.00	0.00	8.20	0.00

A	1	2	3	4
Şri-Lanka	5.91	0.00	52 542.51	0.38
Tailand	359 698.09	1.83	48 620.39	0.36
Tayvan (Çinin əyaləti)	262 197.42	1.34	19 568.83	0.14
Timor-Leste	0.00	0.00	0.47	0.00
Tokelau (Yeni Zelanda)	0.00	0.00	0.65	0.00
Trinidad və Tobaqo	81.37	0.00	40.09	0.00
Tunis	23.41	0.00	4 128.08	0.03
Tuvalu	0.00	0.00	0.05	0.00
Türkiyə	2 862 694.58	14.58	1 646 801.46	12.05
Uqanda	0.00	0.00	6.74	0.00
Uruqvay	0.00	0.00	157.25	0.00
Vanuatu	0.00	0.00	3.72	0.00
Venesuela	20.15	0.00	18 505.28	0.14
Virgin adaları (ABŞ)	0.00	0.00	22.49	0.00
Virgin adaları (Britaniya)	77.07	0.00	0.13	0.00
Vyetnam	58 848.24	0.30	81 741.88	0.60
Yamayka	0.00	0.00	63 120.29	0.46
Yaponiya	90 215.98	0.46	221 576.02	1.62
Yeni Kaledoniya (Fransa)	0.00	0.00	104.59	0.00
Yeni Zelanda	111.05	0.00	39 553.45	0.29
Yəmən	194.84	0.00	0.06	0.00
Zambiya	0.00	0.00	3.68	0.00
Zimbabve	0.00	0.00	1 383.87	0.01
Təyin olunmayıb	1 760.51	0.01	0.00	0.00

Əlavə 4.1

Ticarət dövriyyəsində əsas ölkələr

Ölkələrin adı	Min ABŞ dolları	Ümumi dövriyyəyə nisbətən %-lə
Cəmi	33 302 818.24	100.00
o cümlədən:		
İtaliya	6 008 539.03	18.04
Türkiyə	4 509 496.04	13.54
Rusiya	3 022 046.00	9.07
Çin	2 184 194.00	6.56
Almaniya	1 642 151.41	4.93
İsveçrə	1 402 367.56	4.21
İsrail	1 375 302.46	4.13
Hindistan	1 092 520.33	3.28
Ukrayna	807 624.91	2.43
Amerika Birləşmiş Ştatları	791 884.90	2.38
Fransa	787 366.55	2.36
İspaniya	771 871.56	2.32
Böyük Britaniya	704 579.19	2.12
Çexiya	703 107.58	2.11
Gürcüstan	659 027.04	1.98
Digər ölkələr	6 840 739.67	20.54

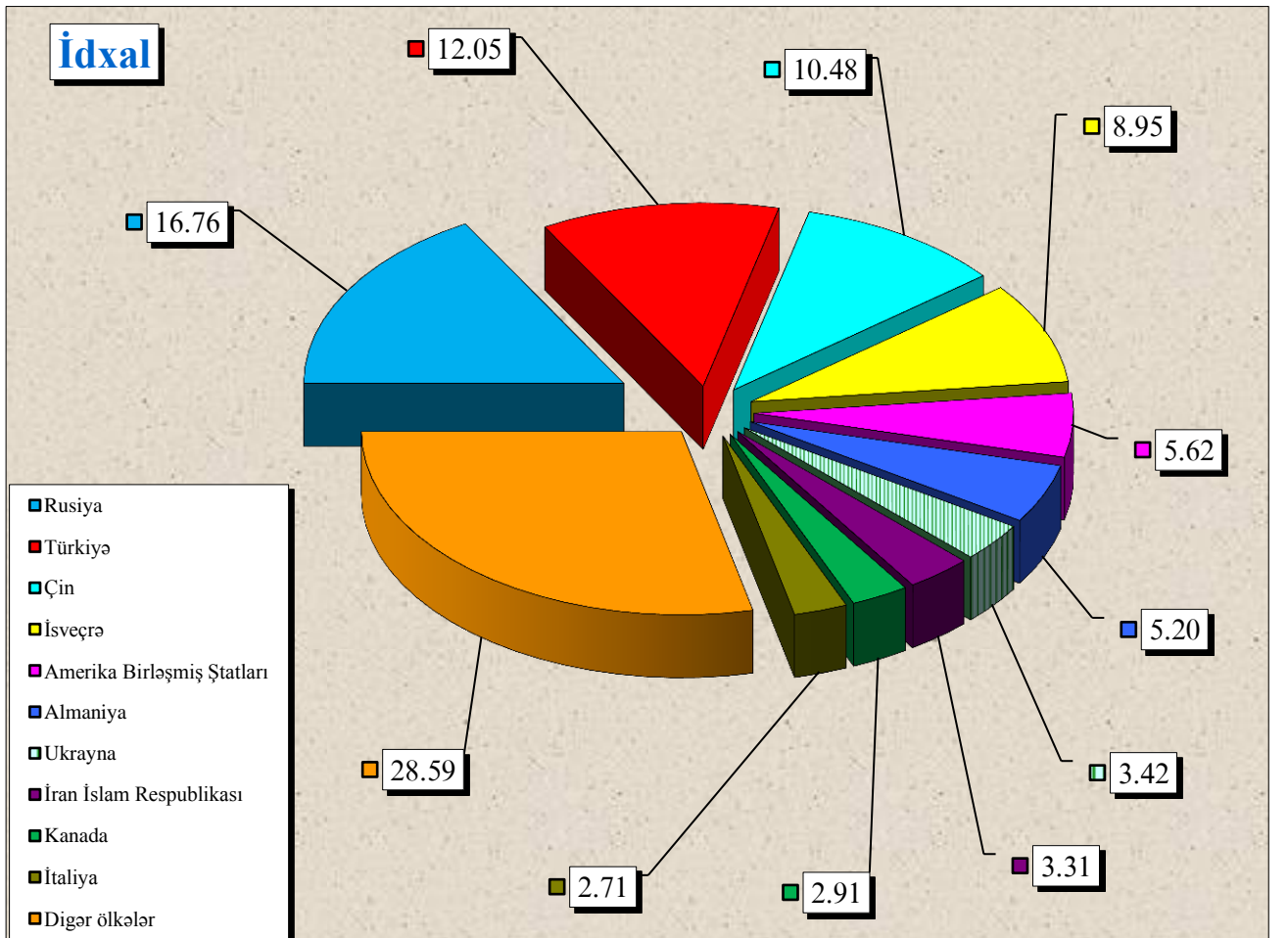
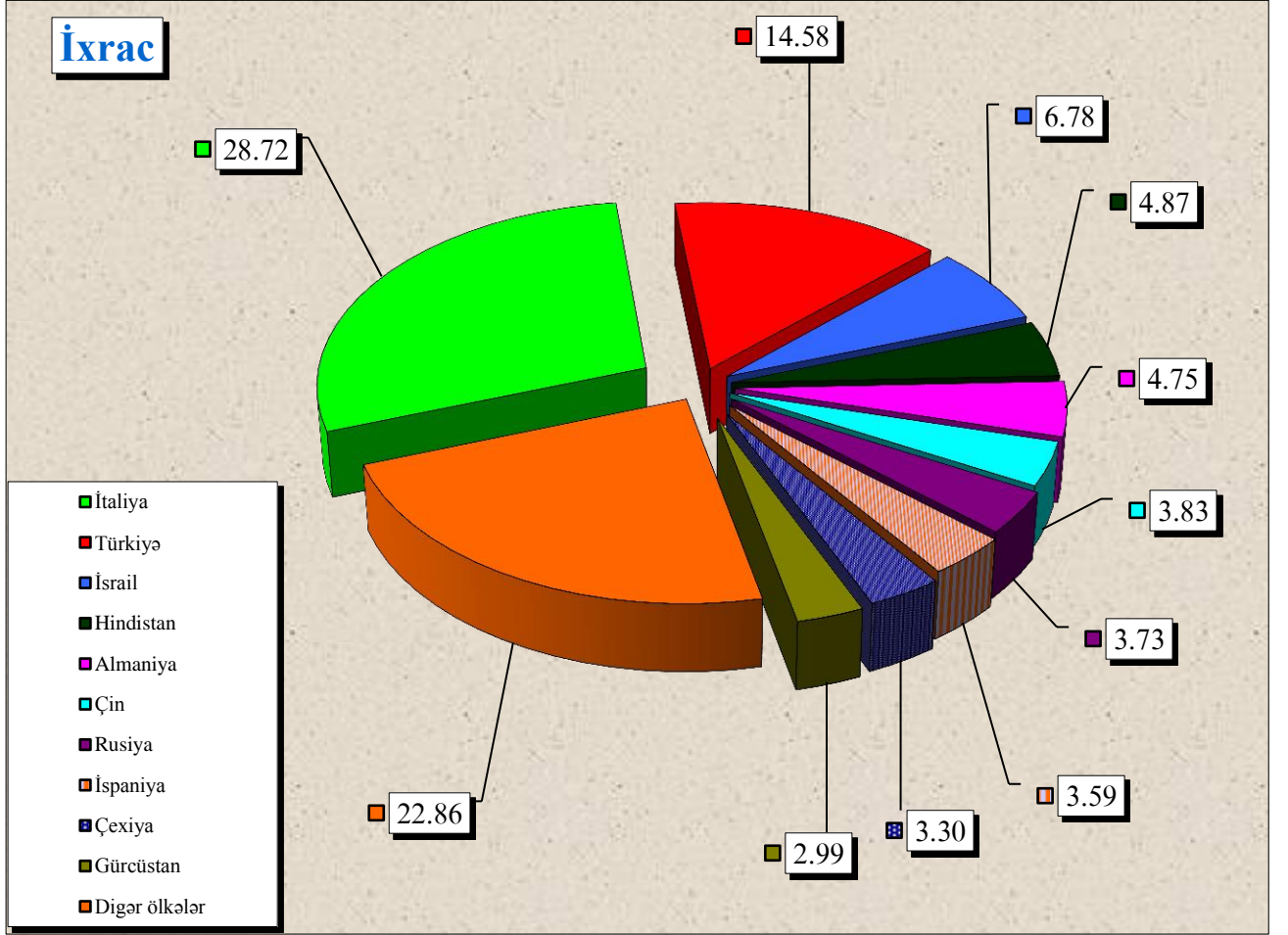
İxracda əsas ölkələr

Ölkələrin adı	Min ABŞ dolları	Ümumi ixraca nisbətən %-lə
Cəmi	19 635 580.41	100.00
o cümlədən:		
İtaliya	5 638 641.82	28.72
Türkiyə	2 862 694.58	14.58
İsrail	1 331 616.19	6.78
Hindistan	955 865.62	4.87
Almaniya	931 783.43	4.75
Çin	752 162.63	3.83
Rusiya	731 826.20	3.73
İspaniya	704 459.85	3.59
Çexiya	647 451.22	3.30
Gürcüstan	586 904.09	2.99
Fransa	536 639.27	2.73
Böyük Britaniya	471 947.78	2.40
Xorvatiya	436 550.43	2.22
Tailand	359 698.09	1.83
Portuqaliya	353 914.91	1.80
Digər ölkələr	2 333 424.31	11.88

İdxalda əsas ölkələr

Ölkələrin adı	Min ABŞ dolları	Ümumi idxala nisbətən %-lə
Cəmi	13 667 237.83	100.00
o cümlədən:		
Rusiya	2 290 219.80	16.76
Türkiyə	1 646 801.46	12.05
Çin	1 432 031.37	10.48
İsveçrə	1 223 277.49	8.95
Amerika Birləşmiş Ştatları	767 758.31	5.62
Almaniya	710 367.98	5.20
Ukrayna	467 072.27	3.42
İran İslam Respublikası	452 701.67	3.31
Kanada	398 161.46	2.91
İtaliya	369 897.21	2.71
Avstraliya	295 577.24	2.16
Fransa	250 727.29	1.83
Böyük Britaniya	232 631.41	1.70
Yaponiya	221 576.02	1.62
Belarus	206 156.62	1.51
Digər ölkələr	2 702 280.21	19.77

İxrac və idxal əməliyyatlarında əsas ölkələr
(faizlə xüsusi çəkisi)

Mal qrupları üzrə ixrac və idxal

Mal qrupunun kodu	Mal qrupunun adı	İxrac		İdxal	
		Min ABŞ dolları ilə	Ümumi ixraca nisbətən %-lə	Min ABŞ dolları ilə	Ümumi idxala nisbətən %-lə
A	B	1	2	3	4
	Cəmi	19 635 580.41	100.00	13 667 237.83	100.00
01	Diri heyvanlar	128.67	0.00	59 753.28	0.44
02	Ət və qida üçün yararlı ət əlavələri	612.81	0.00	79 448.10	0.58
03	Balıqlar və xərçəngkimilər, mollyusklar və digər su onurğasızları	679.44	0.00	23 789.60	0.17
04	Süd məhsulları; quş yumurtası; təbii bal, başqa yerdə adı çəkilməyən və təsnif olunmayan heyvan mənşəli ərzaq məhsulları	20 290.65	0.10	135 859.01	0.99
05	Başqa yerdə adı çəkilməyən və ya təsnif olunmayan heyvan mənşəli məhsullar	1 519.73	0.01	689.37	0.01
06	Canlı ağaclar və digər bitkilər; bitkilərin kökləri, soğanaqları və digər analogi hissələri; kəsilmiş çiçəklər və dekorativ bitkilər	442.35	0.00	27 426.68	0.20
07	Tərəvəz və bəzi yeməli meyvəköklülər və kök yumruları	243 242.54	1.24	69 778.28	0.51
08	Yeməli meyvələr və qoz-fındıq; sitrus meyvələrinin qabıqları və ya qovun qabıqcıqları	362 573.32	1.85	124 612.35	0.91
09	Qəhvə, çay, maté və ya paraqvay çayı və ədviyyatlar	9 523.15	0.05	61 895.11	0.45
10	Dənli bitkilər	3 038.10	0.02	401 101.21	2.93
11	Unüyütmə-yarma sənayesi məhsulları; səməni; nişastalar; inulin; buğda kleykovinası	447.54	0.00	20 081.10	0.15
12	Yağlı toxum və bar; digər toxumlar, bar və taxıl; dərman bitkiləri və texniki məqsədlər üçün bitkilər; saman və yem	5 250.34	0.03	38 822.90	0.28
13	Təmizlənməmiş təbii şellak; kitrələr, qatranlar və digər bitki şirələri və ekstraktları	1 156.15	0.01	878.00	0.01
14	Toxuma (hörgü) məmulatlarının hazırlanması üçün bitki mənşəli materiallar; başqa yerdə adı çəkilməyən və ya təsnif olunmayan digər bitki mənşəli məhsullar	230.51	0.00	1 121.55	0.01
15	Heyvan və ya bitki mənşəli piylər və yağlar və onların parçalanması nəticəsində alınan məhsullar; hazır yeyinti piyləri; heyvan və ya bitki mənşəli mumlar	18 451.02	0.09	141 237.59	1.03
16	Ətdən, balıqdan və ya xərçəngkimilərdən, mollyusklardan və ya digər su onurğasızlarından alınan hazır məhsullar	369.61	0.00	28 660.42	0.21
17	Şəkər və şəkərdən hazırlanan qənnadı məmulatları	27 955.83	0.14	160 949.23	1.18

A	B	1	2	3	4
18	Kakao və ondan hazırlanan məhsullar	5 390.21	0.03	73 771.47	0.54
19	Taxıldan, undan, nişastadan və ya süddən alınan hazır məhsullar; un qənnadı məmulatları	1 952.45	0.01	105 150.77	0.77
20	Tərəvəzlərin, meyvələrin, qoz-fındığın və ya bitkilərin digər hissələrinin emal məhsulları	20 373.91	0.10	39 021.29	0.29
21	Müxtəlif ərzaq məhsulları	1 728.26	0.01	87 578.19	0.64
22	Alkoqollu və alkoqolsuz içkilər və sirkə	23 705.85	0.12	67 447.23	0.49
23	Yeyinti sənayesinin qalıqları və tullantıları; heyvanlar üçün hazır yemlər	7 808.86	0.04	59 857.55	0.44
24	Tütün və tütünün sənaye əvəzediciləri	15 331.85	0.08	117 128.80	0.86
25	Duz; kükürd; torpaq və daş; suvaq materialları, əhəng və sement	31 685.62	0.16	39 198.33	0.29
26	Filizlər, şlaklar və kül	20 810.85	0.11	791.23	0.01
27	Mineral yanacaq, neft və onların qovulma məhsulları; bitum tərkibli maddələr; mineral mumlar	17 800 170.64	90.65	828 299.35	6.06
28	Qeyri-üzvi kimya məhsulları; qiymətli metalların, nadir torpaq metallarının, radioaktiv elementlərin və ya izotopların qeyri-üzvi və ya üzvi birləşmələri	5 801.08	0.03	186 847.26	1.37
29	Üzvi kimyəvi birləşmələr	66 871.45	0.34	43 721.14	0.32
30	Əczaçılıq məhsulları	1 341.97	0.01	296 531.79	2.17
31	Gübrələr	19 872.96	0.10	114 308.13	0.84
32	Aşıləyıcı və boyayıcı ekstraktlar, tanninlər və onların törəmələri; boyaqlar, piqmentlər və digər boyayıcı maddələr; boyalar və laklar; zamazkalar və digər mastikalar; tipoqrafiya boyaqları, mürəkkəblər, tuş	3 876.09	0.02	59 758.07	0.44
33	Efir yağları və rezinoidlər; ətriyyat, kosmetik və tualet vasitələri	792.55	0.00	141 614.49	1.04
34	Sabun, səthi-aktiv üzvi maddələr, yuyucu vasitələr, sürtkü materialları, süni və hazır mumlar, təmizləmə və cilalama üçün tərkiblər, şamlar və analogi məmulatlar, yapma üçün pasta, plastilin, «diş müalicəsi mumu»	307.88	0.00	99 455.00	0.73
35	Zülal tərkibli maddələr; modifikasiya olunmuş nişastalar; yapışqanlar; fermentlər	17.51	0.00	14 652.95	0.11
36	Partlayıcı maddələr; pirotexnika məmulatları; kibritlər; pirofor ərintilər; bəzi yanar maddələr	0.00	0.00	7 928.83	0.06
37	Foto və kino malları	0.00	0.00	4 026.40	0.03
38	Digər kimyəvi məhsullar	3 994.89	0.02	154 729.48	1.13
39	Plastmassa və onlardan hazırlanan məmulatlar	179 401.97	0.91	403 970.53	2.96
40	Kauçuk, rezin və onlardan hazırlanan məmulatlar	646.63	0.00	133 568.88	0.98
41	Emal olunmamış gön (təbii xəzdən başqa) və aşılənmiş dəri	11 632.93	0.06	557.55	0.00
42	Dəri məmulatları; sərraclıq-yohər məmulatları və qoşqu ləvazimatları; yol ləvazimatları, qadın çantaları və analogi mallar; heyvanların bağırsaqlarından hazırlanan məmulatlar (barama fibroinindən olan liflər istisna olmaqla)	224.53	0.00	26 954.54	0.20
43	Təbii və süni xəz; ondan hazırlanan məmulatlar	0.13	0.00	2 218.73	0.02
44	Oduncaq və ondan hazırlanan məmulatlar; ağac kömürü	650.87	0.00	284 811.43	2.08
45	Mantar və ondan hazırlanan məmulatlar	0.01	0.00	1 223.05	0.01

A	B	1	2	3	4
46	Küləşdən, alfadan və digər materiallardan hörmə üçün hazırlanan məmulatlar; səbət məmulatları və hörülmüş məmulatlar	0.03	0.00	243.76	0.00
47	Oduncaqdan və ya digər lifli sellüloz materiallardan hazırlanan kütlə; regenerasiya edilən kağız və karton (makulatura və tullantılar)	0.00	0.00	167.11	0.00
48	Kağız və karton; kağız kütlədən, kağızdan və ya kartondan hazırlanan məmulatlar	1 165.19	0.01	179 736.17	1.32
49	Çap kitablar, qəzetlər, reproduksiyalar və poliqrafiya sənayesinin digər məmulatları; əlyazmalar, makinada yazılan mətnlər və planlar	5 855.27	0.03	17 297.91	0.13
50	İpək	959.72	0.00	95.76	0.00
51	Yun, zərif və ya qaba heyvan tükü; at tükündən iplik və parça	0.00	0.00	1 228.16	0.01
52	Pambıq	158 468.81	0.81	6 163.15	0.05
53	Digər bitki mənşəli toxuculuq lifləri; kağız iplik və kağız iplikdən parçalar	0.00	0.00	3 985.92	0.03
54	Kimyəvi saplar, kimyəvi toxuculuq materiallarından olan yastı və analoji saplar	1 253.79	0.01	45 560.60	0.33
55	Kimyəvi liflər	304.96	0.00	13 410.15	0.10
56	Pambıq (vata), keçə və ya fetr və toxunmamış materiallar; xüsusi iplik; ciyə (viş), kəndir, kanat və trosar və onlardan məmulatlar	31.21	0.00	23 118.67	0.17
57	Xalçalar və digər toxunma döşəmə örtükləri	471.96	0.00	18 852.52	0.14
58	Xüsusi parçalar; taftinqli (baftalı) toxuculuq materialları; krujevalar; qobelenlər; bəzək materialları; tikmələr	685.85	0.00	9 435.64	0.07
59	Höpdürülmüş, üzüklü, təkrarlanmış toxuculuq materialları; texniki təyinatlı toxuculuq məmulatları	6.76	0.00	8 499.65	0.06
60	Maşınla və əllə toxunma trikotaj parçalar	30.62	0.00	20 548.93	0.15
61	Maşınla və ya əllə toxunmuş trikotaj geyim əşyaları və geyim ləvazimatları	504.66	0.00	153 338.18	1.12
62	Paltar və geyim ləvazimatları, maşınla və ya əllə toxunmuş trikotajdan başqa	626.46	0.00	123 360.24	0.90
63	Digər hazır toxuculuq məmulatları; dəstlər; işlənmiş geyimlər və toxuculuq məmulatları; cır-cındır	22 090.26	0.11	33 856.41	0.25
64	Ayaqqabılar, getrlər və analoji məmulatlar; onların hissələri	823.24	0.00	89 286.95	0.65
65	Baş geyimləri və onların hissələri	25.06	0.00	4 214.63	0.03
66	Çətirlər, gündən qoruyucu çətirlər, çəliklər, çəlik-oturacaqlar, qırmanç, minik atları üçün qamçılar və onların hissələri	0.19	0.00	679.33	0.00
67	Emal edilmiş lələk və pərgü və onlardan hazırlanmış məmulatlar; süni çiçəklər; insan saçından məmulatlar	0.11	0.00	1 787.48	0.01
68	Daş, gips, sement, asbest, slyuda və analoji materialdan məmulatlar	2 003.31	0.01	57 049.42	0.42
69	Keramika məmulatları	342.35	0.00	91 917.20	0.67
70	Şüşə və ondan hazırlanan məmulatlar	846.17	0.00	92 183.12	0.67
71	Təbii və ya yetişdirilmiş mirvari, qiymətli və ya azqiymətli daşlar, qiymətli metallar, üzərinə qiymətli metal çəkilmiş metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar; bijuteriya; sikkələr	174 519.99	0.89	2 149 525.54	15.73

A	B	1	2	3	4
72	Qara metallar	39 415.56	0.20	405 588.55	2.97
73	Qara metallardan məmulatlar	18 160.44	0.09	642 431.23	4.70
74	Mis və ondan hazırlanan məmulatlar	30 068.79	0.15	31 046.16	0.23
75	Nikel və ondan hazırlanan məmulatlar	61.15	0.00	3 538.95	0.03
76	Alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar	128 049.07	0.65	93 084.25	0.68
78	Qurğuşun və ondan hazırlanan məmulatlar	12 124.57	0.06	314.37	0.00
79	Sink və ondan hazırlanan məmulatlar	0.02	0.00	1 797.51	0.01
80	Qalay və ondan hazırlanan məmulatlar	0.00	0.00	29.93	0.00
81	Digər qiymətsiz metallar; metal keramikası; onlardan hazırlanan məmulatlar	2.63	0.00	1 327.17	0.01
82	Qiymətsiz metallardan alətlər, qurğular, bıçaq məmulatları, qaşıqlar və çəngəllər; onların qiymətsiz metallardan olan hissələri	3 612.99	0.02	44 368.30	0.32
83	Qiymətsiz metallardan hazırlanan digər məmulatlar	473.70	0.00	65 299.17	0.48
84	Nüvə reaktorları, qazanlar, avadanlıq və mexaniki qurğular; onların hissələri	43 941.06	0.22	1 637 288.04	11.98
85	Elektrik maşınları və avadanlıqları, onların hissələri; səsyazma və səsləndirmə aparaturası, televiziya təsvirlərinin və səslərinin yazılması və canlandırılması üçün aparatura, onların hissələri və ləvazimatları	33 879.32	0.17	1 023 940.11	7.49
86	Dəmiryol lokomotivləri və ya mühərrikli tramvay vaqonları, dəmiryol nəqliyyat vasitələri və onların hissələri; dəmiryol və ya tramvay xətləri üçün yol avadanlıqları və qurğuları, onların hissələri; mexaniki siqnal avadanlıqları	4 985.47	0.03	263 066.26	1.92
87	Yerüstü nəqliyyat vasitələri, dəmiryolu və tramvay nəqliyyat vasitələrindən başqa, və onların hissələri və ləvazimatları	3 893.71	0.02	927 415.84	6.79
89	Gəmilər, qayıqlar və üzən konstruksiyalar	2 226.37	0.01	9 397.37	0.07
90	Optik, fotoqrafik, kinematoqrafiya, ölçü, nəzarət, ən dəqiq, tibbi və ya cərrahiyyə alətləri və aparatları; onların hissələri və ləvazimatları	17 276.40	0.09	238 528.01	1.75
91	Bütün növ saatlar və onların hissələri	35.64	0.00	13 611.19	0.10
92	Musiqi alətləri; onların hissələri və ləvazimatları	19.23	0.00	1 463.41	0.01
94	Məbel; yataq ləvazimatları, döşəklər, döşək əsasları, divan yastıqları və analoji doldurulma məbel ləvazimatları; lampalar və işıqlandırıcı avadanlıqlar; işıq tablo və lövhələri, analoji məmulatlar; yığma tikinti konstruksiyaları	3 676.97	0.02	190 494.80	1.39
95	Oyuncaqlar, oyunlar və idman inventarı; onların hissələri və ləvazimatları	112.09	0.00	36 758.13	0.27
96	Müxtəlif hazır məmulatlar	126.94	0.00	65 865.29	0.48
97	İncəsənət əsərləri, kolleksiya əşyaları və antikvariat	110.00	0.00	688.30	0.01

**İxrac və idxalda keçirilən yüklərin daşınma vasitələri üzrə
miqdarı (netto çəki ilə) və dəyəri**

N/v kodu	Daşınma vasitələri	İxrac		İdxal		Cəmi	
		Netto çəki (ton)	Statistik dəyər (min ABŞ dolları)	Netto çəki (ton)	Statistik dəyər (min ABŞ dolları)	Netto çəki (ton)	Statistik dəyər (min ABŞ dolları)
10	Dəniz nəqliyyatı vasitələri	336 247.26	155 523.98	1 210 469.73	792 711.26	1 546 716.98	948 235.24
20	Dəmiryolu nəqliyyatı vasitələri	2 317 161.07	709 802.29	5 246 472.80	2 487 036.15	7 563 633.86	3 196 838.44
30	Avtomobil nəqliyyatı vasitələri	1 381 446.83	1 208 036.18	2 401 075.23	6 406 644.08	3 782 522.06	7 614 680.26
40	Hava nəqliyyatı vasitələri	68 834.83	281 132.40	14 315.19	3 313 878.08	83 150.02	3 595 010.48
50	Poçt göndərişi	0.12	16.96	2.77	1 093.94	2.90	1 110.89
70	Stasionar nəqliyyat vasitələri	40 361 218.88	17 280 290.92	1 030 540.46	231 430.19	41 391 759.33	17 511 721.11
90	Özü hərəkət edən vasitələr	82.10	777.67	75 458.61	434 444.14	75 540.71	435 221.81
	Yekun:	44 464 991.09	19 635 580.41	9 978 334.78	13 667 237.83	54 443 325.87	33 302 818.24

Qısa metodoloji izahat

“Azərbaycan Respublikası xarici ticarətinin gömrük statistikasi”na Azərbaycan Respublikasının digər ölkələrlə xarici ticarət əlaqələrinə dair məlumatlar daxil edilmişdir. Verilən göstəricilər ixrac və idxal olunan malların ölkə sərhədindən keçirilən zaman xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçıları tərəfindən tərtib olunan gömrük bəyannamələri əsasında Dövlət Gömrük Komitəsinin Vahid Avtomatlaşdırılmış İdarəetmə Sistemindən (VAİS) alınmışdır.

Xarici ticarət əlaqələrinə dair aşağıdakı göstəricilər daxil edilmişdir:

- büdcə daxilolmaları haqqında məlumat;
- xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçıları haqqında məlumat;
- ticarət əməliyyatlarının həcmi haqqında məlumat;
- idxal-ixrac əməliyyatlarının həcmnin ölkə qrupları (Müstəqil Dövlətlər Birliyi, Avropa İttifaqı), ölkələr, mal qrupları (Xarici İqtisadi Fəaliyyətin Mal Nomenklaturasının 2 rəqəmli kodları üzrə), əsas mallar, mülkiyyət növləri, sövdələşmə xarakterləri, daşınma vasitələri üzrə bölgüsü;
- gömrük hüquqpozmalarına qarşı mübarizə haqqında məlumat;

İdxal-ixrac əməliyyatlarının həcmnin dəyəri ABŞ dolları ilə verilmişdir.

Göstəricilər “Azərbaycan Respublikası Xarici Ticarətinin Gömrük Statistikasının Metodologiyası”na əsasən hazırlanmışdır. Xarici ticarətin gömrük statistikasının aparılması üçün ilkin məlumatlar malların gömrük rəsmiləşdirilməsində təqdim olunan gömrük bəyannamələrində göstərilən məlumatlar sayılır.

Azərbaycan Respublikası xarici ticarətinin gömrük statistikasi ümumi ticarət uçot sistemi əsasında aparılır.

Azərbaycan Respublikasının idxalına aşağıdakı mallar daxil edilir:

- sərbəst dövriyyə üçün buraxılış gömrük proseduru altında yerləşdirilən mallar;
- təkrar idxal gömrük proseduru altında yerləşdirilən mallar;
- daxildə emal xüsusi gömrük proseduru altında yerləşdirilən mallar;
- xaricdə emal xüsusi gömrük prosedurunun müddəti başa çatdıqdan sonra gətirilən mallar;
- ölkə ərazisinə gətirilib gömrük anbarı və sərbəst zona xüsusi gömrük prosedurları altında yerləşdirilən mallar;
- son istifadə xüsusi gömrük proseduru altında yerləşdirilən mallar;
- ölkə ərazisinə gətirilib dövlətin xeyrinə imtina edilən mallar;

Azərbaycan Respublikasının ixracına aşağıdakı mallar daxil edilir:

- ixrac gömrük proseduruna müvafiq olaraq göndərilən mallar;
- təkrar ixrac gömrük proseduruna müvafiq olaraq göndərilən mallar;
- daxildə emal edildikdən sonra göndərilən mallar;
- xaricdə emal xüsusi gömrük proseduruna müvafiq olaraq göndərilən mallar;
- gömrük anbarı və sərbəst zona xüsusi gömrük prosedurları altında yerləşdirilməsi başa çatandan sonra göndərilən mallar;
- son istifadə xüsusi gömrük prosedurunun müddəti bitdikdən sonra göndərilən mallar.

Gömrük statistikasının ümumi ticarət uçot sistemində aşağıdakı mallar nəzərə alınmır:

- ölkə ərazisindən tranzit keçən mallar;
- müvəqqəti gətirilən (aparılan) mallar;
- müvəqqəti saxlanc xüsusi gömrük proseduru altında yerləşdirilən mallar;
- gömrük anbarı, sərbəst zonada yerləşdirilən və ölkənin gömrük ərazisindən aparılmaq üçün nəzərdə tutulan daxili mallar;
- ölkənin ərazisində məhv edilən xarici mallar;
- səfirlik, konsulluq, beynəlxalq təşkilatların yanındakı nümayəndəliklərin və ölkənin xaricdə yerləşən digər rəsmi nümayəndəliklərinin fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün ölkənin gömrük ərazisindən aparılan mallar;

- xarici ölkələrin səfirlik, konsulluq və digər rəsmi nümayəndəliklərinin, beynəlxalq təşkilatların nümayəndəliklərinin fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün ölkənin gömrük ərazisinə gətirilən mallar;
- xaricdə dislokasiya olunan hərbi hissələr üçün keçirilən mallar;
- xarici dövlətin ərazisindən keçməklə gömrük orqanları arasında daşınan daxili mallar;
- təbii fəlakət və digər fəvqəladə vəziyyətlərin nəticələrini aradan qaldırmaq, qəza-xilasətmə tədbirlərini həyata keçirmək, o cümlədən zərərçəkmişlərə paylamaq və onlara yardım etmək məqsədilə keçirilən və sonradan qaytarılması nəzərdə tutulan mallar.

Malların gömrük sərhədindən keçirilmə xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq onların gömrük statistikasında nəzərə alınıb-alınmaması müəyyən edilir.

Aşağıdakı mallar gömrük statistikasına daxil edilir:

- qeyri-monetar qızıl, ödəmə vasitəsi kimi olmayan qiymətli metallar;
- tədavüldə olmayan banknotlar, qiymətli kağızlar və sikkələr;
- barter müqavilələri vasitəsilə sərhəddən keçirilən mallar;
- alqı-satqısı dövlət hesabları vasitəsi ilə həyata keçirilən mülki və hərbi təyinatlı mallar;
- humanitar və texniki yardım;
- hədiyyə və bəxşişlər;
- hərbi təyinatlı mallar;
- konsiqnasiya müqavilələri üzrə keçirilən mallar;
- xarici investisiyalı müəssisələrin nizamnamə fondu kimi gətirdiyi və öz istehsalı olaraq apardığı mallar;
- məlumat və proqram təminatı vasitələri;
- geriye qaytarılan mallar;
- şirkətin və müəssisələrin öz filialları və ya bölmələri arasında apardığı əməliyyatlar nəticəsində sərhəddən keçirilən mallar;
- ölkə limanlarında xarici ölkəyə məxsus gəmilərdən boşaldılan və ya Azərbaycana məxsus gəmilərin açıq dənizdə digər ölkəyə məxsus gəmilərdən əldə etdiyi balıq və digər dəniz məhsulları, dənizin dibindən çıxarılan minerallar;
- bunker yanacağı, ballast, ərzaq ehtiyatı və digər materiallar aşağıdakı hallarda nəzərə alınır:
  - Azərbaycan Respublikasının ərazisində xarici ölkəyə məxsus dəniz və çay gəmiləri, uçan aparatlara satıldıqda;
  - Azərbaycan Respublikasının ərazisində ölkənin dəniz və çay gəmiləri, uçan aparatlarının xarici ölkəyə məxsus dəniz və çay gəmiləri, uçan aparatlarından alındıqda və ya ölkə limanlarında xarici ölkəyə məxsus dəniz və çay gəmiləri, uçan aparatlarından boşaldıqda;
- poçtla və ya kuryer xidməti ilə göndərilən mallar (əgər malın həcmi və ya dəyəri qanunla müəyyən olunmuş həddən çox olarsa);
- işləyən qeyri-rezidentlər də daxil olmaqla, bütün kateqoriyalardan olan şəxslərin qanunla müəyyən edilmiş statistik müşahidə həddi normasından artıq keçirdiyi mallar;
- emal üçün və ya emal edildikdən sonra (hazır məhsul) keçirilən mallar;
- rüsumsuz ticarət mağazalarına göndərilən daxili mallar;
- təbii fəlakət və digər fəvqəladə vəziyyətlərin nəticələrini aradan qaldırmaq, qəza-xilasətmə tədbirlərini həyata keçirmək, o cümlədən zərərçəkmişlərə paylamaq və onlara yardım etmək məqsədilə keçirilən və sonradan qaytarılması nəzərdə tutulmayan mallar.

Aşağıdakı mallar gömrük statistikasına daxil edilmir:

- miqdarı və ya dəyəri statistik müşahidə həddini aşmayan mallar;
- ölkə ərazisindən tranzit keçən və ya ölkə ərazisində yalnız boşaldılıb yüklənən mallar;
- müvəqqəti aparılan və ya gətirilən mallar;

- monetar qızıl, tədavüldə olan milli və xarici valyuta (numizmatika məqsədləri üçün istifadə edilənlərdən başqa), qiymətli kağızlar;
- mülkiyyət hüquqları rezidentdən qeyri-rezidentə sərhədi keçirilmədən verilən qeyri-maliyyə aktivləri;
- kommersiya əməliyyatları predmeti olmayan mallar:
  - fiziki şəxslər tərəfindən şəxsi istifadə üçün keçirilən, miqdarı və dəyəri qanunla müəyyən olunmuş həddən çox olmayan mallar;
  - abunəçilərə göndərilən qəzet və jurnallar, digər dövrü nəşrlər;
  - xarici dövlətlərin diplomatik və digər nümayəndəliklərinin (səfirlik, konsulluq, elmi təşkilatlar və ya hərbi bazalar), həmçinin ölkə ərazisində yerləşən beynəlxalq təşkilatların keçirdikləri mallar;
  - konkret müştərinin ehtiyacları üçün hazırlanmış proqram təminatı və ya identifikasiya oluna bilən istənilən tip orijinal əsər yazılmış məlumat daşıyıcıları;
- beynəlxalq daşımaları həyata keçirən nəqliyyat vasitələri;
- beynəlxalq daşımaları həyata keçirən nəqliyyat vasitələrinin normal istismarı üçün nəzərdə tutulan texniki təchizat vasitələri, yanacaq və digər mallar;
- nəqliyyat vasitəsi sərnişinlərinin və heyət üzvlərinin istifadəsi üçün nəzərdə tutulan ərzaq ehtiyatı və digər mallar;
- Azərbaycana məxsus və ya rezidentlər tərəfindən icarəyə götürülmüş gəmilər tərəfindən tutularaq və ya istehsal olunaraq ölkəyə gətirilən dəniz məhsulları;
- ölkənin gömrük sərhədlərindən kənarında yerləşən Azərbaycana məxsus və ya rezidentlər tərəfindən icarəyə götürülən nəqliyyat vasitələri üçün aparılan yanacaq və sürtkü materialları;
- texniki xidmət göstərməsi üçün sərhəddən keçirilən nəqliyyat vasitələri;
- təmir olunmaq üçün sərhəddən keçirilən nəqliyyat vasitələri;
- sərgi eksponatları;
- idman yarışları, tamaşalar və analoji tədbirlər üçün keçirilən mallar;
- girov əşyaları və öhdəliyi təmin edən digər vasitələr;
- mal nümunələri;
- rüsumsuz ticarət mağazalarına gətirilən xarici mallar;
- sərhəddən keçirilən malların daşınması üçün qablaşdırma materialları;
- əvvəllər hər hansı bir gömrük proseduru altında yerləşdirilərək gömrük statistikasına daxil edilən və sonradan ölkədən çıxarılmadan gömrük proseduru dəyişdirilən mallar.

Malların statistik dəyəri idxal və ya ixraca dair bağlanmış müqavilələrin qiymətləri əsasında, Mərkəzi Bankın gömrük bəyannaməsinin buraxıldığı günə müəyyən etdiyi məzənnə üzrə ABŞ dolları ilə müəyyən edilərək vahid qiymət bazisinə gətirilir.

İdxalın dəyərinin qiymətləndirilməsi malın gömrük bəyannaməsində göstərilmiş SİF baza qiymətlərinə gətirilmiş faktura (kontrakt) dəyəri üzrə aparılır. SİF- (dəyər, sığorta, fraxt)-malın satış şərtidir ki, buna görə malın qiymətinə onun dəyəri, malın sığorta edilməsi və nəqli üzrə xərclər daxil edilir.

İxracın dəyərinin qiymətləndirilməsi malların gömrük bəyannaməsində göstərilmiş FOB baza qiymətlərinə gətirilmiş faktura (kontrakt) dəyəri üzrə aparılır. FOB (bortda azad)-malın satılma şərtidir ki, buna görə malın qiymətinə onun dəyəri, malın çatdırılması və gəmi bortuna yüklənməsi üzrə xərclər daxil edilir.